

Secció oberta

La regulació de la TDT local pública i la garantia
del pluralisme local: el cas de la TDT al Baix Camp

per Carles Llorens i Maluquer

Professor titular de comunicació audiovisual
de la Universitat Autònoma de Barcelona

Marta Montagut i Calvo

Professora dels Estudis de Comunicació de la Universitat Rovira
i Virgili i doctoranda a la Universitat Autònoma de Barcelona

Resum

La Llei de la comunicació audiovisual de Catalunya de 2005 ha transformat les antigues televisions locals, que esdevenen a partir d'ara supramunicipals. Això implica un canvi substancial en l'estructura mediàtica del territori: més oferta disponible i un replantejament de les estructures productives. Ambdós factors afecten el grau de pluralisme del país. El cas de la implantació de la TDT de titularitat pública al Baix Camp dona algunes pistes de l'impacte sobre el pluralisme de la nova llei en l'àmbit supramunicipal: el pluralisme extern augmenta, el pluralisme d'actors s'estanca, el pluralisme territorial es veu amenaçat per la creació d'un únic centre de producció i difusió, el pluralisme de distribució i accés multixarxa es garanteix, però el més important, el pluralisme de continguts, serà condicionat pel control efectiu del contracte programa pel CAC.

Regulation of public local TDT and guarantees of local diversity: the case of TDT in the Baix Camp area

Abstract

The 2005 Catalan audiovisual communication (CAC) law transformed local television channels, which now serve more extensive municipal areas. Such a scenario requires a substantial change in the territorial media structure: more channels must be made available and productive structures need to be reformulated. Both factors affect the range of available diversity. The case of the establishment of a public TDT system in the Baix Camp area provides some clues regarding the impact of the new law on diversity in a greater municipal area: external diversity increases, diversity of actor decreases, territorial diversity is threatened owing to the creation of a single centre for production and broadcasting, diversity of distribution and multinet access is guaranteed, and —most important of all— diversity of content is conditioned by the effective control of the CAC guidelines.

Introducció: una nova llei, un nou repte per al pluralisme local

La nova Llei de la comunicació audiovisual a Catalunya¹ regula d'una manera coherent, exhaustiva i completa el sector televisiu català, i aprofita la implantació d'una nova tecnologia, la televisió digital terrestre (TDT), per transformar a fons, entre altres subsectors, la televisió local, de fort arrelament a Catalunya. Aquest article tracta d'estudiar més específicament com la TDT transforma la televisió local *pública* i com des de la regulació s'ha intentat protegir el pluralisme. Com a contrast necessari, el cas pràctic: s'estudia el desenvolupament de la TDT local de caràcter públic a la demarcació territorial «Reus», segons el Pla tècnic

1. Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (DOGC, núm. 4543 (3 gener 2006), p. 84-106).

nacional de la televisió digital local.² Més enllà del cas concret, la nostra intenció és detectar problemes i encerts en la implantació de la TDT local pública a Catalunya pel que fa a la preservació del pluralisme. La metodologia emprada ha estat la realització d'entrevistes personals en profunditat a responsables polítics municipals en matèria de comunicació i en l'anàlisi de la documentació proporcionada per ajuntaments i actors implicats.

L'estructura de l'article presenta una primera part que adreça les qüestions generals sobre els principis jurídics de la TDT a Espanya i a Catalunya i el debat teòric sobre el pluralisme. En una segona part, s'analiza amb deteniment el cas particular del Baix Camp. Finalment es presenten unes conclusions.

Context: la regulació estatal de la TDT local pública

A mitjan juny de 2005 s'aprovava definitivament la Llei de mesures urgents per a l'impuls de la televisió digital terrestre, de liberalització de la televisió per cable i de foment del pluralisme.³ Entre nombroses modificacions, es regulava un cop més la televisió local a Espanya. El Govern estatal va decidir posar ordre en aquest sector aprofitant la implantació de la transmissió del senyal de la tecnologia digital. De fet, «la televisió local, que s'introdueix *de facto* i s'estén a partir de 1980-1981, és l'última a ser regulada per les polítiques públiques de televisió» (Corominas, Guimerà, Fernández i Bonet, 2005: 639).

El llistat d'intents de regularització del sector és ampli i ple de desencontres polítics. Si bé el Govern del PP impulsa la Llei de televisió local per ones terrestres el 1995,⁴ l'executiu no tira endavant el Pla Tècnic Nacional de Televisió Local, necessari per a l'assignació de freqüències a cada territori. El «no-fet», a més d'aturar el desplegament de nova televisió local, deixa la televisió existent en una situació d'alegalitat, ja que el Pla Tècnic és imprescindible per endegar els concursos de concessió que han de fer les comunitats autònomes (Corominas, Guimerà, Fernández i Bonet, 2005: 643).

2. Reial decret 439/2004, de 12 de març, pel qual s'aprova el Pla Tècnic Nacional de la Televisió Digital Local (BOE, núm. 85 (8 abril 2004), sec. 1, p. 14694-14716). Modificat pel Reial decret 2268/2004, de 3 de desembre, pel qual es modifica el Reial decret 439/2004, de 12 de març, pel qual s'aprova el Pla Tècnic Nacional de la Televisió Digital Local (BOE, núm. 292 (4 desembre 2004), p. 40314-40321).

3. Llei 10/2005, de 14 de juny, de mesures urgents per a l'impuls de la televisió digital terrestre, de liberalització de la televisió per cable i de foment del pluralisme (BOE, núm. 142 (15 juny 2005), p. 20562-205667). Curiosament, la paraula *pluralisme* només se cita a l'enunciat de la llei, i desapareix després totalment al text.

4. Llei 41/1995, de 22 de desembre, de televisió local per ones terrestres (BOE, núm. 309 (27 desembre 1995), núm. 0309, p. 36940-36944).

La llei, a més, patirà successives modificacions el 2002 i el 2003 en les disposicions transitòries de les lleis de pressupostos. Precisament la Llei de pressupostos del 2003, en la seva disposició addicional 31, modifica la norma del 1995 en un sentit extrem: obliga els operadors locals a emetre en digital en un termini de dos anys.⁵ Després del fracàs en la política d'implantació de la TDT a nivell estatal amb una plataforma terrestre de televisió de pagament, QuieroTV, el Govern Aznar sembla voler que la televisió més dèbil econòmicament, la local, encapçali el procés de digitalització de la televisió a Espanya.

Just abans de perdre les eleccions de març del 2004, el Govern popular aprova el «Plan Técnico Nacional de la Televisión Digital Local»,⁶ que estableix les diferents demarcacions i l'assignació de canals múltiples. Després de les reclamacions d'algunes autonomies, com Catalunya i Andalusia, el nou Govern socialista elabora una reforma per ampliar el número de canals múltiples en aquestes regions. Finalment s'estableixen 275 demarcacions i 281 canals múltiples per a la TDT local.⁷

Els principals trets d'aquesta regulació és que desapareix la identificació entre cobertura local i cobertura municipal i s'opta per un model més ampli, el comarcal, un element que afecta de manera directa el pluralisme. A més, un programa dels quatre de cada canal múltiple es reserva per a la televisió pública local, tot i que per motius excepcionals els municipis poden arribar a gestionar-ne dos. La resta sortirà a concurs per al sector privat si així ho decideix l'autonomia corresponent.⁸

Les comunitats autònomes tenen la potestat d'atorgar les diferents concessions per a la prestació del servei, tant per a operadors públics com privats, i es destaca que aquestes comunitats «podrán tener en cuenta como criterio positivo de valoración la experiencia demostrada en televisión local de proximidad por las compañías operadoras».⁹

Així doncs, amb la Llei 10/2005 de mesures urgents per a l'impuls de la televisió digital terrestre, «s'introdueix un nou concepte "local" on el municipi deixa de ser la unitat bàsica de Televisió local» (Corominas, Guimerà, Fernández, Bonet, 2005: 13). És aquí on el concepte de televisió de proximitat elaborat per Moragas, Garitonandía i López (1999) es manifesta útil per definir el canvi a l'espai de comunicació. Neixen els consorcis municipals com a nova figura de gestió dels canals de TDT lo-

5. Llei 62/2003, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social (BOE, núm. 313 (31 desembre 2003), p. 46874-46992).

6. Reial decret 439/2004, de 12 de març, pel qual s'aprova el Pla Tècnic Nacional de la Televisió Digital Local (BOE, 85, núm. (8 maig 2004), p. 14694-14176).

7. Reial decret 2268/2004, de 3 de desembre, pel qual es modifica el Reial decret 439/2004, de 12 de març, pel qual s'aprova el Pla Tècnic Nacional de la Televisió Digital Local (BOE, núm. 292 (4 desembre 2004), p. 40314-40321).

8. Article 3 de la Llei 10/2005.

9. Article 3.3 de la Llei 10/2005.

cal públics, on diversos municipis comparteixen la gestió d'un canal múltiple. D'alguna manera, la TDT comporta una completa refundació del sector local. En el cas de les televisions públiques municipals el procés de canvi és encara més important: de ser-ne unes cinquanta actualment, la TDT imposa un màxim possible de trenta-set emissores a Catalunya (Guimerà, 2007: 284).

Context proper: la regulació catalana de la TDT local pública

Sense cap mena de dubte l'impacte dels cent quaranta articles de la Llei de la comunicació audiovisual de Catalunya al sector de la televisió és i serà molt important per a l'espai de comunicació català. S'ha acomplert allò que argumenta Peter J. Humphreys: «l'Estat [...] hauria de percebre els nous avenços tecnològics i del mercat com a noves oportunitats per la innovació a les polítiques de mitjans» (Humphreys, 1996: 16). En el seu text es veu com la TDT ha permès actualitzar i innovar la legislació audiovisual catalana i incorporar-ne els desenvolupaments més avançats de la UE.

Pel que fa a l'àmbit local, la llei estableix de manera detallada els requisits generals d'adjudicació i funcionament de les concessions de la TDT de proximitat, tant per a operadors públics com privats. Com a principi ordenador, el preàmbul de la llei especifica que s'aplicarà el principi d'autonomia local, perquè és tasca dels ens locals definir el reglament d'organització i funcionament del servei de la TDT local o de proximitat. Precisament a l'article primer de la llei es defineix el servei de televisió local o de proximitat com el servei «prestat dins d'un àmbit territorial més reduït que el del conjunt del territori de Catalunya. La televisió local es caracteritza per una programació de proximitat, generalista o temàtica, dirigida a satisfer les necessitats d'informació, de comunicació i de participació social de les comunitats locals compreses en la demarcació específica de què es tracti». Seguidament a l'article 6 s'especifica que són la Generalitat i els ens locals els que presten el servei públic de comunicació audiovisual, tot i que l'article 23 admet la possibilitat que entitats privades hi puguin intervenir en ajuda o suport amb certes condicions. S'estableix a l'article 24 la figura del contracte programa com a eina que fixi els objectius no només del servei públic de la CCRTV, sinó també dels ens i consorcis locals.

Els articles 32, 33 i 34 de la llei ordenen el servei públic de comunicació audiovisual d'àmbit local. L'article 32 fa una descripció llarga i exhaustiva d'allò que ha de ser un servei públic de comunicació audiovisual d'àmbit local. Els punts principals són, entre d'altres, que ha de ser una oferta lliure, és a dir, sense accés condicional, que respecti un contracte programa, amb possibilitat de serveis de transmissió de dades de

servei públic, orientat a una comunitat local, que transmeti una informació veraç, objectiva i equilibrada, una informació que a més a més reflecteixi les diverses expressions socials i culturals de la comunitat, i que tingui una oferta d'entreteniment de qualitat. A més, s'han d'emprar tots els llenguatges, formats i gèneres propis de la comunicació audiovisual.

Ara bé, quines són les condicions que han de garantir els prestadors de la TDT local pública, siguin consorcis o ajuntaments individuals? Segons descriu l'article 32.2 són els següents:

- a) Una programació mínima de quatre hores diàries i trenta-dues hores setmanals.
- b) El percentatge de producció pròpia que autoritzi el CAC.
- c) Una programació en què la llengua normalment emprada sigui el català, respectant la normativa sobre política lingüística.
- d) La presència d'informatius en la programació total de les televisions generalistes, en horaris de màxima audiència.
- e) Un màxim del 25 % de programació de televisió de proximitat en cadena.
- f) El percentatge de sindicació de programes de proximitat que estableixi el CAC.

L'article següent estableix els principis d'organització i funcionament del servei públic audiovisual d'àmbit local. Estableix que els ajuntaments aprovaran la definició de les missions de servei públic a través d'un contracte programa i en faran, o bé una gestió directa, o bé una de conjunta a través d'un consorci d'ajuntaments. En aquest cas s'ha de garantir la representació adequada de tots els municipis. En qualsevol cas l'organisme de gestió ha de definir, elaborar i distribuir els continguts audiovisuals (art. 33.1).

Els màxims responsables de la gestió del servei són escollits pels municipis o per l'òrgan plenari del consorci per una majoria qualificada de dos terços. Abans, però, s'ha de tenir en compte l'informe preceptiu d'un consell de naturalesa consultiva i assessora, que ha d'avaluar la capacitat, el mèrit i la idoneïtat dels candidats. Els conflictes pel que fa a aquests nomenaments els dirimirà el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (art. 33.2).

L'article 33.3 recull que per garantir l'autonomia de la gestió directa i quotidiana del servei respecte dels municipis, els òrgans responsables del servei han de disposar d'un contracte programa, l'objectiu del qual ha de ser oferir els fons necessaris per assolir els objectius específics de servei públic, també definits al contracte programa. La llei també esta-

bleix que abans d'aprovar la proposta de contracte programa, aquest s'ha de sotmetre a informació pública dins l'àmbit territorial en què ha de tenir vigència i, a més, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya n'ha de fer un informe preceptiu.

També es recull que cal garantir la participació dels grups socials i polítics més representatius i de les entitats sense afany de lucre dins el territori corresponent per mitjà de la seva integració en un consell de naturalesa consultiva i assessora (art. 33.4).

A més, s'especifica que els distribuïdors de cable o ADSL han de garantir a tots els usuaris la disponibilitat del servei públic de comunicació audiovisual d'àmbit local de la seva demarcació i aquesta obligació no pot comportar cap mena de cost afegit per als usuaris (art. 33.5).

El pluralisme als mitjans: definicions

La presència del concepte de pluralisme és constant en aquesta llei. Ja en el preàmbul se'ns diu que els principis reguladors han d'atendre la multiplicitat i la diversitat de valors, entre els quals consta el valor i els efectes del pluralisme. Però, què és el pluralisme? Si agafem la definició clàssica del Consell d'Europa, el pluralisme, des del punt de vista de la concentració dels mitjans, «és la possibilitat que un ampli ventall de valors, opinions, informacions i interessos d'ordre social, polític i cultural poden trobar un mitjà de manifestar-se a través dels mitjans de comunicació de masses» (Consell d'Europa, 1994). L'organisme europeu també distingeix entre el pluralisme intern i l'extern. L'intern és el que es dona si un mitjà de comunicació ofereix un ampli ventall de valors, opinions, informacions i interessos; l'extern, quan aquest ampli ventall de valors, opinions i interessos es realitza a través d'un cert nombre de mitjans. Tot i que ambdues definicions presenten certes mancances —s'orienta cap al pluralisme ofert, no el consumit—, ens seran molt útils a l'hora d'avaluar el nivell de protecció del pluralisme que la llei catalana ofereix en l'àmbit de la televisió de proximitat.

De fet, la distinció entre pluralisme intern (de continguts diversos) i extern (de pluralitat de mitjans) està present al preàmbul vi de la llei, on s'encarrega al Consell de l'Audiovisual de Catalunya la garantia del pluralisme a la comunicació audiovisual, i s'hi afegeix: «Aquest pluralisme comporta la diversitat en l'oferta dels serveis de comunicació audiovisual i, per tant, l'existència d'una pluralitat de mitjans de comunicació autònoms que posen a la disposició del públic una oferta de continguts audiovisuals diversa.»

A partir d'aquestes definicions es pot copsar que dos dels factors clau del pluralisme són la pluralitat de mitjans i la diversitat de contingut

ofert. Tanmateix, no són els únics. També les dimensions i la riquesa del mercat són un factor clau més. En un mercat petit i pobre en recursos, com el local, el pluralisme extern és més difícil, perquè no hi ha prou recursos econòmics per a més mitjans, i s'ha de potenciar el pluralisme intern a través d'obligacions de programació. Finalment, l'altre factor clau és si existeix una consolidació de recursos entre els mitjans. Si es comparteixen només serveis generals (comptabilitat, venda de publicitat, investigació de mercats, etc.), el pluralisme no es veurà a priori afectat, però si es comparteixen els serveis informatius o les fonts, la possibilitat de reducció del pluralisme serà molt elevada (Doyle, 2002: 27).

El pluralisme i la Llei de comunicació audiovisual a Catalunya

El preàmbul VII de la llei reconeix que preservar el pluralisme dels mitjans de comunicació «en un entorn digital depèn més del control de l'accés que de les normes sobre propietat de mitjans», una idea que ja destacaven com a clau de qualsevol política de comunicació Denis McQuail i Jan van Cuilenburg (2003). En aquest sentit és molt positiu per al pluralisme l'obligació que tenen els operadors de xarxes d'ADSL i TDT de subministrar als seus abonats les programacions de servei públic autonòmic i local de la seva demarcació, sense cap cost afegit a l'usuari (art. 33.5 i 66.1).

Si recordem que les dimensions i la riquesa econòmica del mercat són clau per a un major pluralisme, el factor decisiu és la delimitació de les demarcacions. A Catalunya, les demarcacions amb una alta densitat de població i amb nombroses televisions locals quedaven perjudicades en el primer Pla Tècnic del 2004, ja que implicava una pèrdua de veus per manca de canals que acoïssin les velles emissores. El cas més greu es donava al Barcelonès, al Vallès Oriental i al Baix Llobregat. Finalment, i després de diverses negociacions entre la Generalitat i el Govern central, aquestes demarcacions van rebre dos canals múltiples, en lloc d'un, com estava inicialment planificat, que equilibraven la situació en aquestes zones de Catalunya altament poblades, però que no evitaven del tot la desaparició d'algunes emissores locals.

En canvi, altres demarcacions, amb menys densitat de població i amb un mapa mediàtic amb només una o dues televisions locals (públiques o privades) per demarcació, multipliquen per quatre el nombre d'operadors i per tant guanyen en pluralisme extern en poder oferir més continguts de proximitat. La superació de l'àmbit local pel comarcal pot suposar en aquest sentit una oportunitat real per sumar esforços i aconseguir qualitats de programació més elevades que les anteriors televisions públiques locals. D'alguna manera, la creació d'economies d'escala és vital perquè la viabilitat de determinats projectes d'àmbit local perdurin

i ofereixen un servei públic real a la comunitat. En un mercat altament competitiu com el televisiu, la concentració pot tenir efectes positius si ajuda a preservar empreses o entitats que abans estaven en dificultats, o poden ajudar a conformar-ne algunes de suficientment grans per competir davant d'altres ofertes televisives europees, estatals, autonòmiques, o distribuïdes per altres plataformes com el satèl·lit, el cable, o la televisió per ADSL (Sánchez Tabernero i Carvajal, 2002: 137).

Tanmateix, si aquests operadors supralocals públics decideixen cercar la publicitat màxima que els és permesa (10 %),¹⁰ poden provocar disfuncionalitats econòmiques importants als operadors privats de TDT local, com l'excessiu repartiment del mercat publicitari i, de retruc, la fallida dels projectes i la pèrdua de pluralisme extern.

En el cas que ens ocupa, les noves televisions locals públiques tenen un paper per exercir en el pluralisme intern, ja que han d'esdevenir vehicles de representació territorial, social i cultural no només de la demarcació, sinó també dels diversos pobles o ciutats. La mateixa llei destaca que la necessitat d'un servei públic de televisió ja no pot justificar-se per l'escassetat de l'espai radioelèctric, un fenomen superat pels processos de digitalització de la informació i per la multiplicació de suports, sinó per la necessitat de preservar una sèrie de valors de les societats democràtiques; un dels principals és el del pluralisme. Aquest argumentari permet justificar el control dels continguts que emeten els mitjans de comunicació d'un determinat àmbit geogràfic, i especialment el manteniment dels mitjans de caràcter públic, tal com recull explícitament el protocol sobre el servei públic de radiodifusió del Tractat d'Amsterdam de 1997.¹¹

Ara bé, garantir el pluralisme intern no és només qüestió «d'una posició ideològica, un universal absolut que fa per si mateix que la societat i els ciutadans siguin més virtuoses, a la manera platònica» (López Cantos, 2003: 308). La llei planteja que la televisió digital local pública compleixi una sèrie de mesures programàtiques que vagin més enllà de les declaracions d'intencions i que s'han recollit a l'apartat anterior. Hi destacarem el fet de la importància clau del CAC per determinar els percentatges de producció pròpia i difusió de productes audiovisuals sindicats i en la interpretació d'aquests conceptes, els quals han estat objecte de consulta amb el sector recentment (CAC, 2007). L'obligació d'emetre programes televisius originals, és a dir, de producció pròpia, i a més a més relacionats amb l'àmbit local de cobertura durant quatre hores diàries és d'una importància cabdal, però posa algunes de les actuals televisions locals en un nivell d'obligacions que desborda la seva actual ca-

10. Article 100.1 de la Llei de comunicació audiovisual de Catalunya.

11. Protocol 32 del Tractat Constitutiu de la Comunitat Europea, Amsterdam, 2 d'octubre de 1997.

pacitat productiva. Per exemple, les obligacions sobre producció pròpia impliquen un augment del 50 % de la programació pròpia en el cas de Canal Reus Televisió, que n'emet dues hores diàries, o del 75 % en el cas de Televisió de Cambrils, nova televisió de la localitat que es va posar en marxa el 8 de desembre de 2006, que només emet una hora diària.¹²

I és que l'augment de programació pròpia pot tenir, a mitjà i llarg termini, i com a hipòtesi, diverses conseqüències pel que fa a pluralisme de continguts en les televisions locals públiques. Resulta evident que un augment de la producció en percentatges tan elevats com els que hem comentat hauria d'implacar, necessàriament, un augment en la dotació econòmica de les televisions locals per tal de poder fer front a les noves rutines productives. Això implica la contractació de nous professionals i la posada en marxa de noves instal·lacions o l'aprofitament de les antigues que permetin absorbir l'augment productiu. El pluralisme intern en sortiria reforçat, perquè es donaria una microeconomia d'escala que podria optimitzar els recursos existents dels ajuntaments i aconseguir una pluralitat de punts de vista i realitats territorials que superessin l'àmbit local.

També per aconseguir un correcte pluralisme intern, la llei és previsor i demana «garantir la representació adequada de tots els municipis» (art. 33.1), tot i que no s'estableixen percentatges limitatius de participació als municipis fundadors del consorci, i en canvi sí que es limita el percentatge de participació de poblacions que s'hi vulguin afegir posteriorment. La pràctica dirà si la força i la capacitat decisòria dels municipis fundadors de l'ens podrien provocar desequilibris de representació en els consorcis. Per limitar els perills, la llei declara que els ajuntaments consorciats han d'escollir «per majoria qualificada de dos terços els màxims responsables de la gestió del servei» (art. 33.2). D'aquesta manera s'exigeix, via llei, un alt nivell de consens intern a l'hora de determinar un factor tan important per al bon funcionament del canal municipal públic i per al seu futur grau d'independència política, com l'elecció de les persones que dirigiran l'ens i portaran a terme l'elaboració dels continguts.

Per altra banda, i també com a garantia de pluralisme intern, la llei fa referència a la creació d'un consell de naturalesa consultiva i assessora, on hi hagi «la participació dels grups socials i polítics més representatius dins del territori corresponent i també de les entitats sense ànim de lucre del mateix territori» (art. 33.4). Les decisions d'aquest consell, però, no tenen caràcter vinculant sinó només preceptiu a l'hora d'avaluar els candidats que portaran a terme la gestió del servei o a l'hora de participar activament en l'elaboració del contracte programa que s'estableixi.

12. www.xtvl.org i entrevista amb Josep Maria Pagès, director de Televisió de Cambrils (25 d'abril de 2007).

El fet de la creació és positiu, però el seu paper no vinculant pot reduir les seves intervencions a simples llistats de bones voluntats que els identificaran als fracassats consells assessors de les televisions públiques autonòmiques i estatals.

On sí que es percep una garantia real del pluralisme és en el paper que la llei atorga al Consell de l'Audiovisual de Catalunya. Segons el preàmbul vii, «el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, en l'exercici de les seves funcions d'ordenació, garanteix el pluralisme de la comunicació audiovisual». Per tant, el pluralisme estarà present quan el CAC emeti els seus informes preceptius per al Govern a l'hora de jutjar els contractes programa de les televisions locals digitals públiques, i també en les justificacions de les sancions per no complir les condicions de la llicència, o el contracte programa. El fet que sigui un organisme independent reforça la capacitat de vetllar per aquest principi, sempre que la seva actuació s'ajusti a dret.

Però parlem ara del contracte programa. Aquest document, «que ha de proveir dels fons necessaris per a la prestació adequada del servei, tot definint a la vegada els objectius específics de servei públic que han d'ésser assumits per l'ens o l'organisme gestor» (art. 33.3), ha de ser la base per a «l'autonomia de la gestió directa i quotidiana del servei respecte dels òrgans de govern corresponents» (art. 33, Llei 22/2005). El contracte programa és, doncs, per definició, un document decisiu per al pluralisme intern i per evitar servilismes econòmics i polítics respecte a determinats municipis o anunciants publicitaris. Aquesta aportació, i el control que en farà el CAC, ha de ser fonamental. Tal com indica López Cantos, «garantir la independència només és possible quan la viabilitat del projecte i el seu finançament resta assegurada independentment de conjuntures polítiques i econòmiques» (2003: 317).

Si parlem d'independència econòmica i política gràcies al contracte programa, s'ha d'esmentar també la independència dels professionals com a garantia del pluralisme intern. La independència dels professionals pot evitar que el contingut informatiu, per exemple, no depengui tant de les dinàmiques de pactes i negociacions dels poders públics. Això implica reconèixer que els treballadors de les televisions digitals locals han de cobrar un sou suficient i estable, idealment estipulat en el contracte programa. De fet, aquest punt es tenia en compte en l'informe previ del CAC sobre el procediment de concessió de TDT local feta per la Generalitat (CAC, 2005). S'hi afirmava que als operadors de televisió local públics se'ls havia d'exigir que acreditessin el compliment d'uns requisits qualitatius i quantitatius en matèria laboral mitjançant la presentació d'una declaració sobre el personal estable al servei de la televisió local, i on s'especificués el nombre i la categoria dels llocs de treball i la titulació exigida per a cadascun d'ells (CAC, 2005: 15-16). Finalment, aquesta recomanació no es va incloure en la llei i, per tant, les

situacions de precarietat laboral en els mitjans locals de comunicació continuaran i, de retruc, afectaran la independència professional i el pluralisme intern de la TDT pública local.

Respecte al pluralisme extern, els operadors públics locals de TDT es troben exclosos de les mesures de control del pluralisme recollides a la llei i que limiten la propietat (art. 38 i 40), tot i que de manera indirecta en reben la influència pel que poden suposar de canvis en el mapa mediàtic general d'una demarcació.

L'organització de la TDT local pública a la demarcació «Reus»

A la demarcació «Reus» s'han atorgat dos concessions de TDT local públiques.¹³ La primera concessió ha estat atorgada a l'Ajuntament de Reus; és el programa número 1 del canal múltiple 56 amb referència TL01T. Una segona s'ha atorgat als ajuntaments de Cambrils, Riudoms, Mont-Roig del Camp, Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, la Selva del Camp i Falset; la concessió gestionarà el programa número 2 del canal múltiple 56 amb referència TL01T. En aquesta segona concessió, tots aquests municipis, tret del de Falset, han creat un consorci per gestionar la llicència, el denominat Consorci de la Televisió Digital Local Pública del Baix Camp.

La llicència que s'ha concedit a l'Ajuntament de Reus en exclusiva suposa un cas força excepcional. A banda del cas concret de la demarcació «Barcelona», on hi ha municipis que no han de compartir amb altres poblacions la gestió del programa per motius demogràfics i de densitat de població —Barcelona, Hospitalet de Llobregat i Badalona—, la resta de concessions s'atorguen de manera conjunta a diversos municipis, excepte a «Reus», on, a més, es concedeixen dos canals públics dins el mateix canal múltiple. La concessió d'un canal en exclusiva permet a l'Ajuntament de Reus preservar la seva independència en la gestió de la televisió local, Canal Reus Televisió, creada el 1988.

La concessió a una ciutat i no a una comarca, segons Claudi Arnavat, cap de comunicació de l'Ajuntament de Reus, s'explica, per una banda, pel fet que s'ha tingut en compte que Reus és la població de la demarcació «amb un major nombre d'habitants, gairebé 100.000, molt per sobre de la resta de municipis junts als quals se'ls ha concedit el segon

13. Resolució del Departament de Presidència 1446/2006, de 9 de maig, per la qual es dona publicitat als acords de la Comissió de Govern de Política Institucional pels quals s'atorga la concessió per a la prestació de servei de televisió digital local als municipis de Catalunya inclosos en les demarcacions territorials Balaguer, Barcelona, Blanes, Cornellà de Llobregat, Figueres, Girona, Granollers, Igualada, Lleida, Manresa, Mataró, Olot, Palafrugell, Reus, Sabadell, la Seu d'Urgell, Tarragona, Tortosa, Vic, Vielha e Mijaran i Vilanova i la Geltrú, establertes al Pla Tècnic Nacional de la Televisió Digital Local (DOGC, núm. 4634 (16 maig 2006), p. 21655-21663).

programa». Cal recordar que el segon programa de TDT públic de la demarcació s'ha atorgat a Cambrils, Riudoms, Mont-Roig del Camp, Vandellòs-l'Hospitalet de l'Infant, la Selva del Camp i Falset. Tots ells sumen uns 53.300 habitants, segons dades de l'IDESCAT.¹⁴ A banda d'aquest criteri quantitatiu, hi ha un motiu de caràcter qualitatiu, segons Claudi Arnavat: «L'Ajuntament de Reus té un contracte programa des de l'any 1998 amb l'empresa Iniciatives de Televisió SL per la gestió indirecta de Canal Reus Televisió, una televisió que ja porta una llarga trajectòria en comunicació de proximitat i de servei públic i que, a més a més, compta amb una sèrie de professionals del sector que ha fet que aquesta televisió local tingui un alt nivell de qualitat amb audiències de 105.000 espectadors, segons les darreres onades de l'EGM.» Cal recordar que es considerarà com a factor positiu de valoració amb vista a la concessió de TDT local pública l'experiència de l'operador en la producció de continguts de proximitat.

Ara, hi ha la intenció, segons Claudi Arnavat, de continuar la col·laboració amb Iniciatives de Televisió SL per a l'explotació conjunta de les instal·lacions i la producció de continguts de servei públic que s'emetrà, de manera conjunta, pel programa públic de TDT, anomenat Canal Ajuntament, i pel programa privat que ha sol·licitat aquesta empresa. Segons Arnavat, el canal públic «emetrà els plens i actes públics que se celebren al Palau Municipal i les conferències de premsa relacionades», mentre que el canal privat «serà un canal local més convencional amb programació informativa i d'entreteniment».¹⁵ D'aquesta manera dos futurs programes de TDT local de Reus, un de públic i un de privat, compartiran part de la programació. Una situació no gaire heterodoxa que el CAC haurà d'avaluar.

D'aquesta manera, i de forma excepcional, trobem una estreta col·laboració entre l'Administració pública i la iniciativa privada que respon a una voluntat de viabilitat econòmica del projecte aprofitant infraestructures, capital social i compartint el mercat publicitari local, un mercat que, segons Arnavat, «no donarà per a quatre operadors a la demarcació, i qui ho pagaran seran els operadors privats, que no podran competir amb les televisions amb subvenció pública dels ajuntaments».¹⁶ Indirectament veiem, doncs, que en aquest cas l'associació d'iniciativa privada i pública s'utilitza per crear un grup comunicatiu mixt que s'assegura, amb aquesta associació, la seva supervivència mútua. A més a més, hi ha la intenció de compartir la programació de Canal Ajuntament

14. IDESCAT (2006), *Anuari estadístic de Catalunya 2006*. Dades extretes de <http://www.idescat.net/territ>. [Consulta: setembre 2006]

15. Segona entrevista amb Claudi Arnavat, cap de comunicació de l'Ajuntament de Reus (20 de juny de 2007).

16. Primera entrevista amb Claudi Arnavat, cap de comunicació de l'Ajuntament de Reus (16 de maig de 2006).

amb les televisions locals que ho necessitin, i fins i tot fer coproduccions en «la transmissió dels actes de Festa Major».¹⁷ D'aquesta manera també es busca un finançament compartit amb altres canals de TDT públics de la demarcació i potenciar l'estratègia de petita economia d'escala.

El segon programa de TDT local pública concedit a la demarcació correspon als municipis de Cambrils, Mont-Roig, Riudoms, la Selva del Camp, Vandellòs-Hospitalet de l'Infant i Falset. Tots aquests municipis, excepte Falset, es van constituir en el Consorci de la Televisió Digital Local Pública del Camp (TDCamp) per a la gestió conjunta del programa concedit. Dins dels municipis que formen part del Consorci, n'hi ha tres que, en aquests moments, porten a terme serveis de televisió de proximitat de caràcter estrictament local: la Selva del Camp, Vandellòs-Hospitalet de l'Infant i la tot just constituïda Televisió de Cambrils (8 de desembre de 2006). Aquesta darrera serà «el pal de paller de la constitució del canal de TDT públic TDCamp amb la prestació de serveis informatius als municipis del consorci que siguin fàcilment quantificables i rendibles».¹⁸

El mes de maig de 2006, l'anterior director de Ràdio Cambrils (i futura Televisió de Cambrils), Joan Carrión, considerava que «hi ha molta feina a fer. Primer hem de veure la infraestructura tècnica que necessitem per enllaçar en un sol canal analògic les programacions que ja s'estan duent a terme a la Selva i a Vandellòs, i veure com les distribuïm a la graella de programació».¹⁹ Aquesta situació va fer un gir amb la posada en marxa de Televisió de Cambrils, ja que aquesta televisió pública ha començat a marcar de manera substancial el funcionament del futur canal de TDT públic. Televisió de Cambrils esdevindrà, doncs, el municipi motor del procés. Segons Josep Maria Pagès, «d'aquí a dos anys estarà acabada la seu de producció de la TDCamp a Cambrils i tot el tema d'infraestructures tècniques està pràcticament solucionat fins al punt que, ara mateix, ja podríem començar a emetre en digital».²⁰

A banda d'aquesta planificació estructural i també de continguts (serveis informatius), el Consorci de la Televisió Digital Local Pública del Baix Camp va aprovar un estatut fundacional on s'estipula l'organització i gestió de l'ens, però no existeix encara un contracte programa on s'especifiqui el pressupost de funcionament del programa ni on s'estipulin els seus futurs continguts de servei públic. En tot cas sí que hi ha un contracte programa entre Televisió de Cambrils i l'ajuntament de la població que pot servir, d'entrada, per marcar aquestes qüestions en el fu-

17. Segona entrevista amb Claudi Arnavat, cap de comunicació de l'Ajuntament de Reus (20 de juny de 2007).

18. Entrevista amb Josep Maria Pagès, director de Televisió de Cambrils (25 d'abril de 2007).

19. Entrevista amb Joan Carrión, director de Ràdio Cambrils (15 de maig de 2006).

20. Entrevista amb Josep Maria Pagès, director de Televisió de Cambrils (25 d'abril de 2007).

tur.²¹ L'únic perill, per qüestions de densitats de població, és la «infrarepresentació d'alguns municipis, que podríem solucionar amb un possible minutatge dels continguts dedicats a cada població a partir de la prestació de serveis informatius a mida. Però en tot cas, les tasques de coordinació i gerència depenen dels equilibris polítics i això pot suposar una certa descompensació».²²

De moment, al seu estatut fundacional es determina el percentatge de representació dels diferents ajuntaments i el nivell d'inversió base per a la posada en funcionament del canal. D'entrada, el criteri de distribució de responsabilitats i inversió és el purament demogràfic, així que Cambrils deté el 39 % de participació; Mont-Roig, el 14 %; Riudoms, el 8 %, i Vandellòs-Hospitalet de l'Infant i la Selva del Camp, el 7 %. S'ha reservat un 25 % de participació en el consorci a càrrec del Consell Comarcal del Baix Camp (Estatut del Consorci, 2005: 34). Aquest fet es podria considerar com una garantia de pluralisme, ja que es tracta d'un organisme representatiu de tots els municipis de la comarca i pot esdevenir un instrument d'equilibri d'influències territorials i mitjancer en casos de conflicte.

Tanmateix, sembla evident que un consorci amb nivells de participació tan diferents, amb percentatges que van del 7 % al 39 %, i on dos municipis poden sumar la majoria absoluta dels membres (Cambrils i Mont-Roig del Camp, amb el 53 % de representació), majoria especificada pels estatuts per aprovar qualsevol tipus d'acord, pot provocar discriminacions territorials dels altres municipis.

Per altra banda hem de fer esment del cas de Falset, un ajuntament que, de moment, no ha entrat a formar part del Consorci. Segons Josep Maria Pagès, la complicació d'incloure Falset rau en raons econòmiques: «el Priorat és una zona negra de Catalunya a nivell de cobertura i a més és una altra comarca. Mentre la Generalitat no garanteixi la infraestructura tecnològica adequada, no es pot cobrir el territori. Però a la llarga podríem parlar sobre compartir continguts informatius».²³ Claudi Arnavat, per la seva banda, explicava que «l'Ajuntament de Reus està disposat a donar el seu suport tècnic a tots els ajuntaments que ho demanin. És una decisió de l'Ajuntament de Falset».²⁴

Pel que fa a la definició de la programació, i tot i que no hi ha encara un contracte programa que defineixi i distribueixi la producció de continguts, Joan Carrión, l'anterior director de Ràdio Cambrils, creu que hi ha tres possibilitats d'estructuració: «Una és fer una programació com-

21. Entrevista amb Josep Maria Pagès, director de Televisió de Cambrils (25 d'abril de 2007).

22. Entrevista amb Josep Maria Pagès, director de Televisió de Cambrils (25 d'abril de 2007).

23. Entrevista amb Josep Maria Pagès, director de Televisió de Cambrils (25 d'abril de 2007).

24. Segona entrevista amb Claudi Arnavat, cap de comunicació de l'Ajuntament de Reus (20 de juny de 2007).

pletament conjunta, és a dir, que tots els productes (magazins, tertúlies o informatius) tractessin per quotes de participació continguts de cada un dels municipis consorciats. L'altra opció és fer una programació segmentada horàriament on cada municipi aportés el seu percentatge de continguts, i finalment, i a mi em sembla la posició més viable, fer una programació mixta, on els serveis informatius fossin compartits per tots els municipis i la resta de la programació es cobrís segons percentatges de representació en el consorci.»²⁵ Segons Josep Maria Pagès, aquesta darrera opció és la que es portarà a terme i la que ja està assajant l'actual Televisió de Cambrils.

Per posar un exemple ben diferent però proper al nostre objecte d'estudi, presentem el cas de la demarcació de Tarragona, on s'inclouen, per a la gestió pública d'un programa de TDT, els municipis de Tarragona, Salou, Vila-seca, Torredembarra, Constantí, Valls, Rodonyà i Montblanc.²⁶ Cap d'aquests municipis tenen estudis de televisió públics en marxa i només existeix el cas de la cadena Canal Català, de titularitat privada, amb infraestructures pròpies a la ciutat de Tarragona. Això suposa un pressupost molt elevat per als diversos municipis i que implica una enorme voluntat política per prioritzar la televisió per sobre d'altres projectes socials. En aquest cas, no serà tan fàcil trobar els actors adequats per a la posada en funcionament del servei públic de televisió digital pública local per manca de tradició. A més a més, els canvis de govern produïts en les darreres eleccions municipals (maig de 2007) han provocat una frenada en la ja actualment estancada situació.²⁷

Conclusions

El desenvolupament de la TDT local de caràcter públic suposa un canvi cabdal en l'ecologia del sistema de comunicació local i, per tant, té uns impactes importants en el pluralisme:

1. Amb la TDT supralocal hi haurà un augment del nivell de pluralisme extern, especialment en aquelles demarcacions amb poca densitat de població o sense tradició mediàtica de proximitat, ja que es trobaran amb quatre operadors nous dedicats a produir continguts sobre la realitat territorial més immediata, un fenomen molt beneficiós per a la ini-

25. Entrevista amb Joan Carrión, exdirector de Ràdio Cambrils (15 de maig de 2006).

26. Resolució PRE/1446, de 9 de maig, per la qual es dona publicitat als acords de la Comissió de Govern de Política Institucional, pels quals s'atorga la concessió per a la prestació de servei de televisió digital local als municipis de Catalunya inclosos en les demarcacions territorials Balaguer, Barcelona, Blanes, Cornellà Llobregat, Figueres, Girona, Granollers, Igualada, Lleida, Manresa, Mataró, Olot, Palafrugell, Reus, Sabadell, la Seu d'Urgell, Tarragona, Tortosa, Vic, Vielha e Mijaran i Vilanova i la Geltrú, establertes al Pla Tècnic Nacional de la Televisió Digital Local (DOGC, núm. 4634 (16 maig 2006)).

27. Entrevistes amb Ricard Lahoz, director i gerent de l'Empresa de Mitjans de Comunicació de Tarragona (EMMT) (24 d'abril de 2006 i 25 d'abril de 2007).

ciativa privada a Catalunya, on la televisió local estava dominada pels ajuntaments. Precisament en l'àmbit de la televisió local pública, el fet de disposar només d'un canal per demarcació farà desaparèixer algunes televisions locals públiques consolidades. La reforma beneficia a priori el sector privat. Amb vista al pluralisme intern, l'entesa entre diversos municipis per gestionar un canal supralocal pot ser en canvi beneficiosa, en disposar de més capacitat econòmica per desenvolupar una programació de qualitat de servei públic més representativa. El control pel CAC per evitar una programació en cadena excessiva i sindicacions abusives serà també decisiu.

2. El cas de Reus, amb la presència de dues operadores públiques de TDT local, discrimina a priori l'entrada de nous operadors privats, amb la qual cosa noves veus poden quedar fora de la comunicació local i produir-se una manca de pluralisme extern. De fet, a l'informe previ sobre la proposta d'acord del Govern, pel qual s'estableix el procediment de concessió de programes de televisió digital local als municipis (CAC, 2005: 15), ja s'advertia que «un segon programa gestionat directament pels ajuntaments a cada demarcació significava una restricció excessiva de l'accés dels operadors privats a les llicències i introduïa elements de competència entre el sector públic en la lluita per les audiències».

Aquest fet, tanmateix, admetia excepcions segons la llei. Segons el concepte de «cadena de valor del pluralisme» (Miguel, 2005: 3), un dels factors que poden influir en una medició qualitativa del pluralisme és la «tradició». En el cas analitzat de la demarcació «Reus», la supervivència d'una tradició encarnada en una televisió pública local de gestió privada pot dibuixar un mapa mediàtic local positiu pel que fa al pluralisme. Ara bé, precisament el fet que a la demarcació «Reus» hi hagi dos canals, un de públic i un de privat, que comparteixin infraestructures i programació implica una situació de competència desigual respecte a la resta d'operadors, especialment si aquests, com és el cas, tenen una velocitat d'implantació molt més lenta per manca d'infraestructures tecnològiques i professionals i per manca de tradició en l'elaboració de continguts de proximitat. Les possibilitats reals a l'hora de construir la seva pròpia parcel·la de mercat mediàtic local seran, a curt termini, molt complicades. Però no només és una qüestió de competència. També hem de parlar d'una reducció dràstica en pluralisme de continguts respecte a les possibilitats potencials que oferirien dos programes que no compartissin la seva programació.

3. El cas del Consorci de TDCamp mostra la necessitat d'establir un centre de producció de continguts que centri el procés d'implementació del canal de TDT públic per superar les dificultats per endegar una nova estructura de difusió i producció. Tot i els possibles desequilibris territorials, l'estatut fundacional del Consorci i la intenció d'oferir, com a pal de paller, serveis informatius a mida dels diferents municipis consorciats

donen certes garanties, d'entrada, respecte a pluralisme territorial i de continguts.

4. L'accés sense cost per a l'usuari a les xarxes de distribució és molt positiu. L'accés multiplataforma és una nova exigència del pluralisme contemporani a la televisió de servei públic i vital per als desenvolupaments de serveis de la societat de la informació.

5. La TDT local pública ha de ser conscient que no pot perdre el component de proximitat ni el component diferencial de l'oferta privada. En aquest sentit, les condicions de la llei quant a programació són prou garantidores del pluralisme intern derivat d'una programació variada. En aquest sentit, ens sembla massa generosa la limitació publicitària del 10 % del temps total diari d'emissió (art. 100), perquè en mercats publicitaris petits i amb inversions menors, deu minuts de publicitat per hora és una competència massa forta per als operadors privats i pot afectar el pluralisme extern de l'oferta de televisió local.

6. La clau de volta per garantir el pluralisme és la redacció i aprovació del contracte programa, que pot garantir una independència del poder polític molt important. En el mateix sentit, la supervisió del seu compliment pel CAC és una garantia més per assegurar un pluralisme intern allunyat de directrius polítiques i econòmiques.

Bibliografia

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2005). «Actuacions sobre la Normativa Audiovisual». A: *Memòria 2005*. Barcelona: Consell de l'Audiovisual de Catalunya.

— (2005). «Annex 1: Estudi d'opinió pública sobre els mitjans audiovisuals de Catalunya». A: «Informe de l'Audiovisual a Catalunya 2004». *Quaderns del CAC*, número extraordinari (setembre), p. 195-218. Barcelona: Consell de l'Audiovisual de Catalunya.

— (2007). «Criteris d'interpretació de les obligacions que integren el règim dels prestadors del servei de televisió digital terrestre d'àmbit local en matèria de programació original, producció pròpia, emissió en cadena i sindicació de continguts». Barcelona, 14 de març de 2007. [Aprovats per l'Acord 83/2007, de 14 de març, del Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya]

CONSELL D'EUROPA (1994). *Les média dans une société démocratique*. Informe de la 4ème Conférence Ministérielle européenne sur la politique des communications de masse. Praga, 7-8 de desembre de 1994. MCM (94), p. 5.

COROMINAS, M.; GUIMERÀ, J. A.; FERNÁNDEZ, I.; BONET, M. (2005). «Políti-

ques públiques de ràdio i televisió local en l'entorn digital a Espanya (1997-2004)». A: *Televisió i ràdio a l'era digital. Actes del III Congrés Internacional Comunicació i Realitat*. Barcelona: Universitat Ramon Llull. Facultat de Comunicació Blanquerna.

CUILENBURG, J. van; MCQUAIL, D. (2003). «Media policy paradigm shifts; in search of a new communications Policy Paradigm». *European Journal of Communication*, vol. 18, p. 181-207.

DOYLE, G. (2002). *Media ownership*. Londres: Sage.

GUIMERÀ, J. A. (2006). *La televisió local a Catalunya: gestació, naixement i transformacions (1976-2005)*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. [Tesi doctoral]

HUMPHREYS, P. J. (1996). *Mass media and media policy in Western Europe*. Manchester: Manchester University Press.

LÓPEZ CANTOS, Francisco (2003). *La televisión local en el contexto audiovisual: Análisis del sector en la provincia de Castellón*. Castelló: Universitat Jaume I. Departament de Filosofia, Sociologia i Comunicació Audiovisual i Publicitat. [Tesi doctoral]

MIGUEL DE BUSTOS, Juan Carlos (2005). «Sobre pluralismo y diversidad». *Zer*, núm. 16, p. 9-26.

MORAGAS, M. de; GARITAONANDÍA, C.; LÓPEZ, B. (1999). *Televisión de proximidad en Europa: experiencias de descentralización en la era digital*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

SÁNCHEZ-TABERNEIRO, Alfonso; CARVAJAL, Miguel (2002). «Concentración de empresas de comunicación en Europa: nuevos datos contradicen los viejos mitos». *Comunicación y Sociedad*, núm. 15, p. 1-25.

TDCOM. Societat per a la Gestió de la Televisió Digital Terrestre de Catalunya. Transmissions digitals i Comunicació SA (2005). *Proposta estratègica de TDCOM a Catalunya*. [en línia] <http://www.cicc-comunicacio.org/pdf/presentacio_proposta_estrategica_tdcmp.ppt>. [Consulta: setembre 2006]

Documentació oficial

CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2007). «Criteris d'interpretació de les obligacions que integren el règim dels prestadors del servei de televisió digital terrestre d'àmbit local en matèria de programació original, producció pròpia, emissió en cadena i sindicació de continguts». Barcelona, 14 de març de 2007. [Aprovats per l'Acord 83/2007, de 14 de març, del Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya]

DIRECCIÓ DE COMUNICACIÓ CORPORATIVA DE L'AJUNTAMENT DE REUS (2006). «Contracte-Programa per al Desenvolupament de la Televisió Local de Reus per als anys 2006 i 2007». Reus, 13 de març de 2006.

TDCAMP (2006). «Constitució del Consorci de la Televisió Digital Local Pública del Camp». Cambrils, març de 2006.

Entrevistes

Entrevistes amb Claudi Arnavat, cap de la Direcció de Comunicació Corporativa de l'Ajuntament de Reus. Ajuntament de Reus, 16 de maig de 2006 i 20 de juny de 2007.

Entrevista amb Joan Carrión, exdirector de Ràdio Cambrils i excap de premsa de l'Ajuntament de Cambrils. Ràdio Cambrils, 15 de maig de 2006.

Entrevista amb Josep Maria Pagès, director de Televisió de Cambrils. Televisió de Cambrils, 25 d'abril de 2007.

Entrevistes amb Ricard Lahoz, director i gerent de l'Empresa Municipal de Mitjans de Comunicació de Tarragona (EMMCT). Tarragona Ràdio, 24 d'abril de 2006 i 25 d'abril de 2007.